

тексте популяризації сільськогосподарських артелей і інших форм промислової кооперації. Автори, використовуючи архівні документи особистого фонду Н. Левитського, доводять, що на території Подолі внаслідок адміністративного тиску поширення кооперативної ідеї, в тому числі створення сільськогосподарських товариств, значно відставало від інших регіонів України. Одночасно географія пропагандистських заходів Н. Левитського по питанню популяризації кооперації охоплювала територію Європейської частини Російської імперії і країни Західної Європи. В наслідок ХХ ст. Н. Левитський також відвідав Подільський край, в тому числі г. Каменець-Подільський, де прочитав декілька лекцій, одну з яких нелегально виступив в місцевій Духовній семінарії. Автори доводять, що майстерно викладені лекції з використанням фрагментів власних віршів, позитивно сприйняті слухачами з числа семінаристів-українців і впливово діяли на формування їх патріотичного світогляду і в значній мірі активізували розвиток кооперативного руху на території Подолі. Велика кількість учасників лекцій внаслідок стали свідомими проводниками кооперативної ідеї і плідно працювали в системі кооперації країни.

Ключові слова: *Николай Васильевич Левитский, кооперация, артели, Каменец-Подольская духовная семинария, семинаристы, лекции, поэзия.*

Одержано 3 червня 2014 року

УДК 94(477)(092)

І.О. Старенький

Дмитро Ващук: історик та педагог

У статті розглядається дослідницька та педагогічна діяльність кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника відділу історії України середніх віків і раннього нового часу Інституту історії України НАН України Дмитра Петровича Ващука.

Ключові слова: *Д.П.Ващук, історичні дослідження, педагогічна діяльність, Велике князівство Литовське, Поділля.*

Історію творить людина, яка перебуває у певному соціокультурному просторі. Людина і досліджує історію. Одним із найвідоміших істориків-літваністів України є Дмитро Петрович Ващук.

На жаль, цій безумовно непересічній постаті в історіографії не приділено належної уваги. Як виняток, в біобібліографічному покажчику “Історія Української революції 1648–1676 рр. та Гетьманщини (середина XVII–XVIII ст.) (наукова школа)” міститься невелика інформація про дослідника¹. Мета нашої статті – до певної міри заповнити вказану історіографічну прогалину.

Народився Дмитро Петрович 22 серпня 1978 року в старовинному місті Кам’янець-Подільському. Протягом 1995–2000 рр. навчався на історичному факультеті Кам’янець-Подільського державного педагогічного інституту (нині Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка). У 2000–2001 роках працював вчителем історії Кам’янець-Подільського навчально-виховного комплексу №16, де і зараз працює за сумісництвом.

У 2001–2004 роках проходив підготовку в аспірантурі Інституту історії України Національної академії наук України². 2005 року під керівництвом кандидата історичних наук, старшого наукового співробітника Олени Володимирівни Русиної захистив кандидатську дисертацію на тему “Обласні привілеї Волині та Київщини: генеза і функціонування в другій половині XIV – першій половині XVI ст.”³, здобувши науковий ступінь кандидата історичних наук.

З 2004 року працював на посаді молодшого наукового співробітника, а з 2006 р. – наукового співробітника відділу історії України середніх віків і раннього нового часу Інституту історії України НАН України. З 2009 року переведений на посаду старшого наукового співробітника цього ж відділу. У 2011 році Д.П.Ващуку присвоєно вчене звання “старший науковий співробітник” зі спеціальності історія України.

Сьогодні він також є заступником головного редактора наукового збірника “Ukraina Lithuanica: студії з історії Великого князівства Литовського” та членом редколегії “Українського історичного збірника”⁴.

До кола наукових інтересів Дмитра Ващука входить історія українських земель у складі Великого князівства Литовського в другій половині XIV – першій половині XVI століть. Серед такої об’ємної тематики можна виокремити певні напрямки досліджень.

Одним із перших можна назвати дослідження привілеїв, уставних земських грамот для Київщини та Волині, що стало темою дисертаційного дослідження. Науковець у своїх працях здійснював порівняльний аналіз привілеїв литовським євреям та уставних земських грамот Київщини та Волині другої половини XV – першої третини XVI ст.⁵, розв’язував проблему походження, датування та характеру обласних привілеїв Київщини та Волині⁶, вивчав вплив вказаних привілеїв на формування Першого Литовського Статуту⁷, характеризував майнові відносини через норми уставних земських грамот⁸. Окрему увагу Дмитро Петрович приділив питанням дослідження привілейованої верстви суспільства Великого князівства Литовського за правовими джерелами XV – першої половини XVI ст.⁹ та реконструкції протографа Київської уставної грамоти¹⁰.

В одній із публікацій дослідник звернувся до норм “Руської правди”, зокрема її рецепції в пам’ятках права Великого князівства Литовського¹¹. Дмитру Ващуку

вдалося аргументовано довести вплив пам'ятки давньоруського права на формування окремих аспектів правової системи Великого князівства Литовського.

Ще одним об'єктом досліджень стала судова система литовської держави. Вчений звернув увагу на загальні принципи судочинства Великого князівства Литовського¹², судову систему Волині¹³ та Київщини¹⁴, особливості судочинства єврейського населення¹⁵.

Цілий ряд праць дослідник присвятив інститутам “старини” та “новини”¹⁶. Дмитро Ващук стверджує, що інститут “старини” не був проявом елементів консерватизму в державній політиці Великого князівства Литовського, а лише історіографічною традицією другої половини ХІХ – першої третини ХХ ст. У державі легко приживалася “новина”, яка тією чи іншою мірою була вигідна для елітарної частини суспільства, перетворюючись з часом на “старину”. Дослідник відобразив вплив інститутів “старини” й “новини” на регулювання економічних відносин Великого князівства Литовського.

Результатом досліджень різних аспектів життя населення українських земель під владою Литви стало видання в 2009 році монографії “Абыхмо держжали их подле права их земли”. (Населення Київщини та Волині і великокнязівська влада в ХV–ХVІ ст.)”¹⁷. Крім того, Д.П.Ващук взяв участь у написанні колективних монографій “Україна: литовська доба 1320–1569” (2007)¹⁸, “Україна і Литва в ХІV–ХVІ століттях. Політико-правові та соціально-економічні аспекти”¹⁹.

Окремим напрямом досліджень Дмитра Ващука можна вважати студії з історії шляхетських родів. Значну увагу дослідник звертає на рід Острозьких та постать Василя-Костянтина Острозького²⁰. У цих працях автор опублікував цілий ряд віднайдених ним джерел, які стосуються судових процесів: між Василем-Костянтином Острозьким та Остафієм Воловичем; між князем та його невісткою Беатою; між Беатою Острозькою та Ф.Б.Мишкою та ін.

Д.П.Ващук активно досліджував і князівську родину Сангушків²¹. Зокрема, було опубліковано віднайдений істориком у Варшаві документ про судовий процес між володимирським старостою Федором Андрійовичем Сангушком та князем Василем Михайловичем Сангушком-Ковельським.

Крім того, Дмитро Петрович виявляє інтерес до постаті київського воєводи Фридриха Пронського, опублікувавши три документи, що стосуються цієї особи²².

Проте найбільш плідна робота проводилась у дослідженні шляхетських родів, зокрема історії князів Масальських і завершилася виданням у 2007 році археографічної збірки “Князі Масальські: документи і матеріали ХVІ ст.”²³.

Як окремий напрямок варто виокремити й археографічну роботу вченого. Зокрема, ним віднайдено й опубліковано матеріали з історії міста Луцька та Луцького повіту²⁴, міста Рівного²⁵, документи великого князя Свидригайла²⁶. Окремо слід відзначити участь Д.П.Ващука в упорядкуванні та виданні у Вільносі двох книг Литовської Метрики²⁷.

Незважаючи на те, що сферу наукових інтересів Дмитра Петровича становить Велике князівство Литовське, в його дослідженнях постійно присутня історія Поділля. Серед праць, присвячених регіону, можемо згадати такі: “Проблема

входження Поділля до складу Великого князівства Литовського в другій половині XIV ст.: історіографічний аспект”²⁸, “Подільське князівство за часів князів Коріатовичів: невідомий рукопис Ю.Сіцінського”²⁹, “Князі Коріатовичі – володарі Поділля”³⁰. Водночас учений бере активну участь у поверненні із забуття наукової спадщини таких відомих подільських істориків як Юхим Сіцінський та Юзеф Ролле. За його упорядкування вийшли книги Ю.Сіцінського “Поділля під владою Литви”³¹ та Ю.Ролле “Іван Богун – козацький полковник”³².

Невтомна праця у царині “литуаністики” стала помітною для державних органів влади. Зокрема, 2013 року Дмитро Вашук разом із своїм колегою Андрієм Блануцою за цикл наукових праць “Україна і Литва у XV–XVI ст.: соціально-економічні та політико-правові відносини” стали лауреатами державної премії Президента України для молодих вчених.

Дмитро Петрович займається також і педагогічною працею. Сьогодні історик працює в навчально-виховному комплексі №16 м.Кам’янець-Подільського. Маємо досить рідкісний випадок, коли кандидат історичних наук працює в школі. Його педагогічним кредо є принцип І.Канта, який говорив: “Потрібно навчити людей не думкам, а думати”³³. У педагогічній практиці Дмитро Вашук застосовує проблемно-пошукові методи навчання, інтерактивні технології, поєднання індивідуальних, парних, групових та фронтальних форм роботи. Педагогом відпрацьовані й ефективно впроваджуються різні типи уроків, а саме: урок-екскурсія, урок-подорож, урок-роздум, урок-захист проєктів, урок-конференція, урок-дискусія тощо.

В основу викладання предмета Д.П.Вашук покладає найширші демократичні засади вивчення історичної науки, повернення до витоків історичної пам’яті українського народу, культурно-історичної спадщини рідного краю, виховання в учнів громадянської позиції, загальнолюдських цінностей. Він ефективно впроваджує інтегровані навчальні курси, оптимально поєднує гуманітарні та суспільні складові шкільної освіти, їх практичні компоненти, програмовий матеріал спрямовує на формування науково-пошукового історичного світогляду.

Вимогливість учителя до учнів поєднується з гуманним, демократичним ставленням до кожного, прагненням розкрити індивідуальні особливості, розвинути інтелект. Логічним наслідком цього стало те, що 2011 року Дмитро Петрович став лауреатом всеукраїнського конкурсу “Вчитель року-2011” та був нагороджений Почесною грамотою Верховної Ради України³⁴.

Сьогодні педагог працює над темою “Проблемне навчання: від шкільного матеріалу до наукової дедукції”. Своїми педагогічними напрацювання Д.П.Вашук ділиться зі своїми колегами-вчителями, публікуючи статті методичного характеру в журналах “Історія України” та “Історія і суспільствознавство в школах України”³⁵, виступаючи на методичних семінарах. З 2012 р. він також є членом журі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії.

Цікавим є і той факт, що Дмитро Петрович активно займається спортивним туризмом (майстер спорту України з 2005 року), керує гуртком “Водний туризм” Хмельницького обласного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді,

організовує спортивні й історико-краєзнавчі подорожі. Серед його вихованців є кандидати у майстри спорту та майстри спорту України зі спортивного туризму.

Отже, незважаючи на молодий для історика вік, Дмитро Вашук зробив значний внесок у дослідження історії українських земель під владою Великого князівства Литовського. У той же час він досліджує і краєзнавчу тематику, повертаючи із забуття наукову спадщину відомих подільських істориків. Чималих успіхів Д.П.Вашук досяг і на педагогічній ниві.

Примітки

1. Дмитро Петрович Вашук // Історія Української революції 1648–1676 рр. та Гетьманщини (середина XVII–XVIII ст.) (наукова школа): біобібліогр. покажч. – Кам'янець-Подільський: К-ПНУ ім. І.Огієнка, 2009. – С. 113-117.

2. Там само. – С. 113.

3. Вашук, Д. П. Обласні привілеї Волині та Київщини: генеза і функціонування в другій половині XV – першій третині XVI ст.: автореф. дис. ... канд. іст. наук / Д. П. Вашук. – К., 2005. – 18 с.

4. Дмитро Петрович Вашук ... – С. 113.

5. Вашук, Д. П. Порівняльний аналіз привілеїв литовським євреям та уставних земських грамот Київщини та Волині (друга половина XV – перша третина XVI ст.) / Д. П. Вашук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2003. – Вип. 5. – С. 43-54.

6. Вашук, Д. П. Обласні привілеї Київщини та Волині: проблема походження, датування та характеру (XV – поч. XVI ст.) / Д. П. Вашук // Український історичний журнал. – 2004. – № 1. – С. 90-101; Вашук, Д. П. До питання про датування та характер уставної земської грамоти Волинської землі / Д. П. Вашук // Сангушківські читання: зб. наук. пр. I всеукр. наук. конф. – Львів, 2004. – С. 129-133.

7. Вашук, Д. П. Вплив обласних привілеїв Київщини та Волині на формування Першого Литовського Статуту / Д. П. Вашук // Україна в Центральньо-Східній Європі (з найдавніших часів до кінця XVIII ст.). – К., 2004. – Вип. 4. – С. 177-194.

8. Вашук, Д. П. Майнові відносини у Київській землі в світлі уставних грамот (друга половина XV – перша третина XVI ст.) / Д. П. Вашук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2004. – Вип. 6. – С. 70-84.

9. Вашук, Д. П. Привілейовані верстви суспільства Великого князівства Литовського за правовими джерелами XV – першої половини XVI ст. (на прикладі Київської землі) / Д. П. Вашук // Еліта і цивілізаційні процеси формування націй. – К., 2006. – Т. I. – С. 199-204.

10. Вашук, Д. П. Реконструкція протографу Київської уставної грамоти (кінець XIV – перша третина XVI ст.) / Д. П. Вашук // METRICIANA: дослідвання і матеріялы Метрики Вялікого Княства Літоўскаго. – Мінск: Athenaem, 2007. – С. 102-123.

11. Вашук, Д. П. Рецепція норм Русской Правды в пам'ятках права Великого князівства Литовського (на матеріалах обласних привілеїв II половини XV в.) / Д. П. Вашук // Тезиси междунар. науч. конф. “Литва епохи Миндаугаса і її сусіди: исторические и культурные связи и параллели”. – М., 2003. – С. 13-15; Вашук, Д. П. Рецепції норм “Руської Правди” в пам'ятках права Великого князівства Литовського

(на матеріалах обласних привілеїв другої половини XV ст.) / Д. П. Ващук // П міжн. наук. конгрес українських істориків “Українська історична наука на сучасному етапі розвитку”. – Кам’янець-Подільський; К.; Нью-Йорк; Острог, 2005. – Т. I. – С. 136-142.

12. Ващук, Д. П. Загальні принципи судочинства Великого князівства Литовського в другій половині XV – першій третині XVI ст. (на прикладі Київської землі) / Д. П. Ващук // Наукові праці Кам’янець-Подільського державного університету. Історичні науки. – Кам’янець-Подільський, 2005. – Т. 16. – С. 20-30.

13. Ващук, Д. П. Судочинство Волинської землі другої половини XV – першої третини XVI ст.: до питання реалізації норм уставних земських грамот / Д. П. Ващук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2005. – Вип. 8. – С. 54-64; Ващук, Д. П. Судова діяльність “старости” на Волині та “воеводи” на Київщині в кінці XV – першій третині XVI ст. / Д. П. Ващук // Україна в Центрально-Східній Європі (з найдавніших часів до кінця XVIII ст.). – К., 2005. – Вип. 5. – С. 157-172.

14. Ващук, Д. П. Судовий процес та його функціонування в Київській землі в другій половині XV – першій третині XVI ст. (аналіз статей уставних земських грамот) / Д. П. Ващук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2004. – Вип. 7. – С. 69-94.

15. Ващук, Д. П. Судопроизводство єврейського населення в Великому князівстві Литовському во II половині XV – I треті XVI вв. / Д. П. Ващук // Матер. XII єжегод. междунар. междуисц. конф. по иудаике. – М., 2005. – Вып. 18, ч. 2. – С. 84-93.

16. Блануца, А. В. Інститут “старини” й “новини” в правових та економічних джерелах Великому князівства Литовського (друга половина XV–XVI ст.) / А. В. Блануца, Д. П. Ващук // Український історичний журнал. – 2006. – № 2. – С. 11-23; Ващук, Д. П. Непорушність “старини”: “консерватизм” державної політики Великому князівства Литовського чи історіографічна традиція кінця XIX – першої третини XX ст.? / Д. П. Ващук // Україна в Центрально-Східній Європі (з найдавніших часів до кінця XVIII ст.). – К., 2006. – Вип. 6. – С. 423-438; Ващук, Д. П. “Старина” і “новина” в правових источниках України XV – первой трети XVI веков / Д. П. Ващук // История идей и история общества: матер. V всерос. науч. конф. – Нижневартовск, 2007. – С. 43-46; Ващук, Д. П. “Старина” як інститут регулювання економічних відносин у Великому князівстві Литовському (кінець XV – перша третина XVI ст.) / Д. П. Ващук // Terra cossacorum: студії з давньої і нової України. Наук. зб. на пошану док. іст. наук, проф. Валерія Степанкова. – К., 2007. – С. 415-433; Ващук, Д. П. Соблюдение или использование института “старини” в Великому князівстві Литовському (на прикладі земської служби) / Д. П. Ващук // Україна і Велике князівство Литовське в XIV–XVIII ст.: політичні, економічні, міжнаціональні та соціокультурні відносини у загальноєвропейському вимірі: тези доп. – К., 2007. – С. 30-31; Ващук, Д. П. “Право близькості” та “Інститут опіки” ранньомодерної України: традиція “старини” одного документа / Д. П. Ващук // Гуржійські історичні читання: зб. наук. пр. – Черкаси, 2007. – С. 52-57; Ващук, Д. П. Дотримання та використання інституту “старини” у Великому князівстві Литовському в достагатовий період (на прикладі земської служби) / Д. П. Ващук // *Ukraina Lithuanica: студії з історії Великому князівства Литовського*. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2009. – Т. I. – С. 34-42; Ващук, Д. П. Інститут “старини” у Великому князівстві Литовському (аналіз матеріалів Литовської Метрики) / Д. П. Ва-

щук // Український історичний журнал. – 2011. – № 1. – С. 195-209; Ващук, Д. П. Інститут “старини” у повсякденній практиці Великого князівства Литовського (за матеріалами 32-ї Книги записів) / Д. П. Ващук // Україна і Велике князівство Литовське в XIV–XVIII ст.: політичні, економічні, міжнаціональні та соціокультурні відносини у загальноєвропейському вимірі: тези доп. – К., 2011. – С. 24-26; Ващук, Д. П. Матеріали Литовської Метрики до вивчення інститутів “старини” та “новини” у Великому князівстві Литовському / Д. П. Ващук // Україна в Центральній-Східній Європі (з найдавніших часів до кінця XVIII ст.). – К., 2011. – Вип. 11. – С. 207-216.

17. Ващук, Д. П. “АБЫХМО ДЕРЪЖАЛИ ИХЪ ПОДЛЕ ПРАВА ИХЪ ЗЕМЪЛИ”. (Населення Київщини та Волині і великокнязівська влада в XV–XVI ст.) / Дмитро Ващук. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2009. – 320 с.

18. Україна: литовська доба 1320–1569 / О. Русина, Л. Войтович, І. Сварник, А. Блануца, Д. Ващук, Б. Черкас. – К., 2007. – 176 с.

19. Україна і Литва в XIV – XVI століттях. Політико-правові та соціально-економічні аспекти / В. Г. Берковський, А. В. Блануца, Д. П. Ващук, А. О. Гурбик, Б. В. Черкас. – Луцьк: ПраТ “Волинська обласна друкарня”, 2011. – 256 с.

20. Ващук, Д. П. Князь Василь-Костянтин Острозький (за матеріалами 235-ї Книги судових справ) / Д. П. Ващук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2008. – Вип. 11. – С. 475-478; Ващук, Д. П. Василь-Костянтин Острозький у документах Литовської Метрики / Д. П. Ващук // Україна в Центральній-Східній Європі (з найдавніших часів до кінця XVIII ст.). – К., 2008. – Вип. 8. – С. 269-284; Ващук, Д. П. Родина Острозьких у документах 235-ї книги Литовської Метрики / Д. П. Ващук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2010. – Вип. 13. – С. 161-165.

21. Ващук, Д. П. Документи до історії князівської родини Сангушків на Волині середини XVI ст. / Д. П. Ващук // Україна в Центральній-Східній Європі (з найдавніших часів до кінця XVIII ст.). – К., 2007. – Вип. 7. – С. 373-386; Ващук, Д. П. До історії родинної суперечки князів Сангушків на початку другої третини XVI ст. / Д. П. Ващук // Український історичний збірник. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2009. – Вип. 12. – С. 468-474.

22. Ващук, Д. П. Київський воєвода Фридрих Пронський (за матеріалами 235-ї Книги судових справ) / Д. П. Ващук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К.: Ін-т іст. України НАН України, 2011. – Вип. 13. – С. 272-277.

23. Князі Масальські: документи і матеріали XVI ст. / упоряд.: А. В. Блануца, Д. П. Ващук. – К.: “Пульсари”, 2007. – Вип. 1. – 176 с.

24. Ващук, Д. П. Документи з історії міста Луцька та Луцького повіту початку XVI ст. / Д. П. Ващук // Український історичний збірник: зб. наук. пр. – К., 2007. – Вип. 10. – С. 387-391; Ващук, Д. П. Місто Луцьк у документах Литовської Метрики XVI ст. / Д. П. Ващук // З’їзд європейських монархів у Луцьку 1429 року: матер. III міжн. наук. іст.-краєзн. конф., присвяч. 580-й річниці з’їзду. – Луцьк: ПВД “Твердиня”, 2009. – С. 41-47.

25. Ващук, Д. П. Місто Рівне у документах Литовської Метрики (за матеріалами 29-ї Книги записів) / Д. П. Ващук // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: зб. наук. пр. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2011. – Вип. 22. – С. 262-265.

26. Ващук, Д. П. Документи великого князя Свидригайла (за матеріалами 22 Книги Записів Литовської Метрики) / Д. П. Ващук // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії: зб. наук. пр. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2009. – Вип. 16. – С. 237-241.

27. Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 22. (1547): Užrašymų knyga 22 / Parengė A. Blauca, D. Vashchuk, D. Antanavičius. – Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2010. – 174 p.; Lietuvos Mekatri. Knyga Nr. 32. (1548–1549): Užrašymų knyga 32 / Parengė A. Blauca, D. Vashchuk, D. Antanavičius, E. Deveikytė. – Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2012. – XX, 144 p.

28. Ващук, Д. П. Проблема входження Поділля до складу Великого князівства Литовського в другій половині XIV ст.: історіографічний аспект / В. Д. Ващук // Зб. наук. пр. за підсумками міжн. наук.-практ. конф. “Кам’янець-Подільський у контексті українсько-європейських зв’язків”. – Кам’янець-Подільський, 2004. – С. 40-42.

29. Ващук, Д. П. Подільське князівство за часів Коріатовичів: невідомий рукопис Ю. Сіцинського / Д. П. Ващук // Україна кризь віки: зб. наук. пр. на пошану академіка Валерія Смоля. – К., 2010. – С. 916-940.

30. Ващук, Д. П. Князі Коріатовичі – володарі Поділля / Д. П. Ващук // Краєзнавець Хмельниччини: наук.-краєзн. зб. – Кам’янець-Подільський: К-ПНУ ім. І.Огієнка, 2011. – Вип. 2. – С. 142-143.

31. Сіцинський, Ю. Й. Поділля під владою Литви / упоряд.: Д. П. Ващук, М. І. Мошак. – Кам’янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2009. – 160 с.

32. Д-р Антоній Й. Іван Богун – козацький полковник / упоряд.: Дмитро Ващук, Василь Кононенко. – К.; Кам’янець-Подільський: ПП “Медобори-2006”, 2012. – 192 с.

33. Свиридова, О. “Потрібно навчити людей не думкам, а думати” / Оксана Свиридова // Поділля-експрес. – 2011. – 25 лют. (№ 8). – С. 5.

34. Там само.

35. Ващук, Д. П. Про деякі аспекти проблемного навчання / Д. П. Ващук // Історія України. – 2011. – лист. (№ 41-42). – С. 12-18; Ващук, Д. П. Про концепцію Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії. Пропозиції та зразки завдань / Д. П. Ващук // Історія і суспільствознавство в школах України. – 2011. – № 6. – С. 21-31; Ващук, Д. П. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав. Історія України. 7 клас / Д. П. Ващук // Історія України. – 2011. – лист. (№ 41-42). – С. 12-18; 2012. – січ. (№ 1-2). – С. 30-35.

И.А.Старенький

Дмитрий Ващук: историк и педагог

В статтє рассматривается исследовательская и педагогическая деятельность кандидата исторических наук, старшего научного сотрудника отдела истории Украины средних веков и раннего нового времени Института истории Украины НАН Украины Дмитрия Петровича Ващука.

Ключевые слова: Д.П.Ващук, исторические исследования, педагогическая деятельность, Великое княжество Литовское, Подолье.

Одержано 3 червня 2014 року